

Spis treści

Część I

Dane makroekonomiczne	15
-----------------------------	----

Rozdział 1. Pomiar dochodu narodowego	17
--	-----------

1.1. Dochód narodowy i wydatki	18
1.2. Kalkulacja produktu krajowego brutto	20
1.2.1. „Produkt krajowy brutto to wartość rynkowa...”	21
1.2.2. „... wszystkich...”	21
1.2.3. „... finalnych...”	22
1.2.4. „... dóbr i usług...”	22
1.2.5. „... wytworzonych...”	22
1.2.6. „... w kraju...”	22
1.2.7. „... w danym okresie”	23
1.3. Składniki PKB	23
1.3.1. Konsumpcja	24
1.3.2. Inwestycje	24
1.3.3. Wydatki publiczne	25
1.3.4. Eksport netto	25
1.4. Różnica między realnym a nominalnym PKB	26
1.4.1. Przykład liczbowy	27
1.4.2. Deflator PKB	29
1.5. Produkt krajowy brutto a dobrobyt	30
1.5.1. Ekonomia szczęścia	31
1.5.2. Międzynarodowe różnice w poziomie PKB i jakości życia	34
1.6. Podsumowanie	35

Rozdział 2. Pomiar kosztów utrzymania	39
2.1. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych	40
2.1.1. Metoda obliczania wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych	40
2.1.2. Problemy związane z pomiarem kosztów utrzymania	43
2.1.3. Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych, zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych i wskaźnik cen detalicznych	45
2.1.4. Deflator PKB a wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych	47
2.2. Korekta zmiennych ekonomicznych z tytułu inflacji	50
2.2.1. Dane pieniężne z różnych okresów	50
2.2.2. Indeksacja	51
2.2.3. Realna i nominalna stopa procentowa	51
2.3. Podsumowanie	54

Część II

Gospodarka realna w długim okresie	59
---	----

Rozdział 3. Produkcja i wzrost	61
3.1. Wzrost gospodarczy na świecie	63
3.2. Teoria wzrostu gospodarczego	65
3.3. Znaczenie produktywności i warunkujące ją czynniki	66
3.3.1. Dlaczego produktywność jest taka ważna	66
3.3.2. Czynniki warunkujące wzrost gospodarczy	67
3.3.3. Co decyduje o poziomie produktywności	70
3.4. Wzrost gospodarczy a polityka państwa	74
3.4.1. Znaczenie oszczędności i inwestycji	74
3.4.2. Malejące przychody i efekt doganiania	77
3.4.3. Inwestycje zagraniczne	79
3.4.4. Edukacja	81
3.4.5. Zdrowie i odżywianie	82
3.4.6. Prawa własności, stabilność polityczna i ład publiczny	83
3.4.7. Wolny handel	85
3.4.8. Prace badawczo-rozwojowe	86
3.4.9. Przyrost naturalny	87
3.5. Podsumowanie: znaczenie długofalowego wzrostu gospodarczego	90

Rozdział 4. Bezrobocie	94
4.1. Definicja bezrobocia	95
4.1.1. Co to jest bezrobocie?	95
4.1.2. Jak mierzymy poziom bezrobocia?	96
4.1.3. Naturalna stopa bezrobocia	99
4.1.4. Ile czasu bezrobotni pozostają bez pracy?	101

4.1.5.	Dlaczego zawsze ktoś jest bezrobotny?	102
4.2.	Poszukiwanie pracy	103
4.2.1.	Dlaczego bezrobocie frykcyjne jest nieuniknione?	103
4.2.2.	Polityka państwa w kontekście poszukiwania pracy	104
4.2.3.	Ubezpieczenie od bezrobocia	105
4.3.	Ustawowa płaca minimalna	107
4.4.	Związki zawodowe i negocjacje zbiorowe	109
4.4.1.	Ekonomiczne aspekty obecności związków zawodowych	109
4.4.2.	Czy związki zawodowe służą czy szkodzą gospodarce?	111
4.5.	Teoria płac efektywnościowych	112
4.5.1.	Zdrowie pracowników	113
4.5.2.	Rotacja personelu	113
4.5.3.	Zaangażowanie pracowników	114
4.5.4.	Jakość pracowników	114
4.6.	Koszty bezrobocia	115
4.6.1.	Indywidualne koszty bezrobocia	115
4.6.2.	Koszty bezrobocia dla społeczeństwa i gospodarki	117
4.7.	Podsumowanie	119

Część III

Stopy procentowe, pieniądz i ceny w długim okresie	125
---	------------

Rozdział 5. Oszczędności, inwestycje i system finansowy	127
--	------------

5.1.	Instytucje finansowe w gospodarce	128
5.1.1.	Rynki finansowe	129
5.1.2.	Pośrednicy finansowi	132
5.1.3.	Swapy ryzyka kredytowego	134
5.1.4.	Dłużne papiery wartościowe zabezpieczone wierzytelnościami	136
5.1.5.	Wnioski	138
5.2.	Oszczędności i inwestycje w systemie rachunków narodowych	138
5.2.1.	Kilka ważnych tożsamości	139
5.2.2.	Istota oszczędności i inwestycji	141
5.3.	Rynek funduszy pożyczkowych	142
5.3.1.	Podaż i popyt na fundusze pożyczkowe	143
5.3.2.	Polityka nr 1: instrumenty zachęcające do oszczędzania	145
5.3.3.	Polityka nr 2: instrumenty zachęcające do inwestowania	147
5.3.4.	Polityka nr 3: deficyt budżetowy i nadwyżka budżetowa	149
5.4.	Podsumowanie	151

Rozdział 6. Podstawowe narzędzia finansów	155
--	------------

6.1.	Wartość bieżąca, czyli jak zmienia się wartość pieniądza w czasie	156
6.1.1.	Zastosowanie koncepcji wartości bieżącej	158

6.2.	Kontrolowanie ryzyka	158
6.2.1.	Awersja do ryzyka	159
6.2.2.	Rynek ubezpieczeń	160
6.2.3.	Dywersyfikacja ryzyka indywidualnego	161
6.2.4.	Zależność między ryzykiem a stopą zwrotu	164
6.3.	Wycena aktywów	165
6.3.1.	Analiza fundamentalna	165
6.3.2.	Hipoteza o efektywności rynku	166
6.3.3.	Irracjonalność rynku	172
6.4.	Podsumowanie	173
Rozdział 7.	System pieniężny	176
7.1.	Czym jest pieniądz?	178
7.1.1.	Funkcje pieniądza	178
7.1.2.	Płynność aktywów	179
7.1.3.	Rodzaje pieniądza	180
7.1.4.	Pieniądz w gospodarce	180
7.2.	Rola banków centralnych	184
7.3.	Europejski Bank Centralny i wspólna waluta	185
7.4.	Bank Anglii	187
7.5.	Banki i podaż pieniądza	188
7.5.1.	System bankowy oparty na rezerwie pełnej	188
7.5.2.	Kreacja pieniądza w ramach systemu bankowego opartego na rezerwie częstkowej	190
7.5.3.	Mnożnik kreacji pieniądza	191
7.5.4.	Metody kontrolowania podaży pieniądza przez bank centralny	193
7.5.5.	Łagodzenie ilościowe	197
7.5.6.	Problemy utrudniające kontrolowanie podaży pieniądza	200
7.5.7.	Zmiany w bankowości i kryzys finansowy	201
7.6.	Podsumowanie	207
Rozdział 8.	Wzrost ilości pieniądza i inflacja	212
8.1.	Klasyczna teoria inflacji	214
8.1.1.	Poziom cen i wartość pieniądza	214
8.1.2.	Podaż, popyt i równowaga na rynku pieniężnym	215
8.1.3.	Skutki zwiększania podaży pieniądza	217
8.1.4.	Proces dostosowawczy	218
8.1.5.	Klasyczna dychotomia i neutralność pieniądza	219
8.1.6.	Szybkość obiegu pieniądza i równanie ilościowe	222
8.1.7.	Podatek inflacyjny	224
8.1.8.	Efekt Fishera	225
8.2.	Koszty inflacji	227
8.2.1.	Spadek siły nabywczej? Złudzenie inflacyjne	228

8.2.2. Koszt zdartych zelówek	229
8.2.3. Koszty zmieniania jądłospisów	230
8.2.4. Zmienność cen względnych i nieefektywna alokacja zasobów	230
8.2.5. Zakłócenia podatkowe spowodowane inflacją	231
8.2.6. Zamieszanie i niedogodności	233
8.2.7. Dodatkowy koszt nieoczekiwanej inflacji: arbitralna redystrybucja dochodów	233
8.2.8. Cena batonów lodowych	234
8.2.9. Deflacja	235
8.3. Podsumowanie	236

Część IV

Makroekonomia gospodarki otwartej	241
--	------------

Rozdział 9. Makroekonomia gospodarki otwartej: podstawowe pojęcia	243
--	------------

9.1. Międzynarodowe przepływy dóbr i kapitału	244
9.1.1. Przepływ dóbr i usług: eksport, import i eksport netto	244
9.1.2. Przepływ zasobów finansowych: odpływy kapitałowe netto	245
9.1.3. Równość eksportu netto i odpływów kapitałowych netto	246
9.1.4. Oszczędności i inwestycje oraz ich związek z przepływami między- narodowymi	248
9.1.5. Wnioski	249
9.2. Ceny transakcji międzynarodowych: realne i nominalne kursy wa- lutowe	250
9.2.1. Nominalne kursy walutowe	250
9.2.2. Realne kursy walutowe	252
9.3. Teoria parytetu siły nabywczej	254
9.3.1. Logika parytetu siły nabywczej	255
9.3.2. Wnioski z teorii parytetu siły nabywczej	256
9.3.3. Ograniczenia teorii parytetu siły nabywczej	258
9.4. Podsumowanie	259

Rozdział 10. Makroekonomiczna teoria gospodarki otwartej	263
---	------------

10.1. Podaż i popyt na rynku funduszy pożyczkowych i rynku walutowym	264
10.1.1. Rynek funduszy pożyczkowych	264
10.1.2. Rynek walutowy	266
10.2. Stan równowagi w gospodarce otwartej	269
10.2.1. Odpływy kapitałowe netto jako łącznik między rynkami	269
10.2.2. Jednoczesne zrównoważenie dwóch rynków	270
10.3. Wpływ państwa i różnych zdarzeń na gospodarkę otwartą	273
10.3.1. Deficyt budżetowy państwa	273
10.3.2. Polityka handlowa	276

10.3.3. Ucieczka kapitału	280
10.4. Podsumowanie	283

Część V

Krótkookresowe wahania w gospodarce	287
--	------------

Rozdział 11. Cykle koniunkturalne	289
--	------------

11.1. Trend rozwojowy	290
11.1.1. Pojęcia związane z analizą danych	292
11.1.2. Rodzaje trendów	295
11.1.3. Procykliczne i antycykliczne zmiany danych makroekonomicznych	297
11.1.4. Zmienne jako wskaźniki	298
11.2. Przyczyny wahań koniunktury	300
11.2.1. Decyzje gospodarstw domowych dotyczące wydatków	300
11.2.2. Decyzje przedsiębiorstw	301
11.2.3. Czynniki zewnętrzne	301
11.2.4. Polityka państwa	302
11.2.5. Poczucie pewności i oczekiwania	302
11.3. Modele cykli koniunkturalnych	303
11.3.1. Strona podażowa — model neoklasyczny	303
11.3.2. Strona podażowa — model Keynesa	304
11.3.3. Strona popytowa — model neoklasyczny	305
11.3.4. Strona popytowa — model Keynesa	306
11.3.5. Realny cykl koniunkturalny	306
11.4. Wnioski	307

Rozdział 12. Ekonomia keynesowska i model <i>IS-LM</i>	311
---	------------

12.1. Krzyż keynesowski	312
12.1.1. Wydatki planowane i rzeczywiste	313
12.1.2. Równowaga gospodarki	313
12.2. Efekt mnożnikowy	317
12.2.1. Wzór na mnożnik wydatkowy	319
12.2.2. Inne zastosowania efektu mnożnikowego	321
12.2.3. Równowaga między planowanymi odpływami i dopływami	323
12.3. Krzywe <i>IS</i> i <i>LM</i>	325
12.3.1. Krzywa <i>IS</i>	326
12.3.2. Krzywa <i>LM</i>	328
12.4. Określanie stanu równowagi ogólnej za pomocą modelu <i>IS-LM</i> ...	330
12.4.1. Skutki zmiany polityki fiskalnej	331
12.4.2. Skutki zmiany polityki pieniężnej	331
12.5. Od modelu <i>IS-LM</i> do zagregowanego popytu	334

12.5.1. Krytyka modelu <i>IS-LM</i> i model Romera	338
12.5.2. Powrót do keynesizmu?	341
12.6. Podsumowanie	344

Rozdział 13. Zagregowany popyt i zagregowana podaż 348

13.1. Trzy podstawowe fakty dotyczące wahań koniunktury	348
13.1.1. Fakt 1. Wahanie aktywności gospodarczej są nieregularne i nieprzewidywalne	349
13.1.2. Fakt 2. Większość zmiennych makroekonomicznych podlega równoległym wahaniom	349
13.1.3. Fakt 3. Kiedy maleje produkcja, wzrasta bezrobocie	349
13.2. Wyjaśnienie krótkookresowych wahań koniunktury	350
13.2.1. Czym perspektywa krótkookresowa różni się od długookresowej?	350
13.2.2. Podstawowy model wahań koniunktury	351
13.3. Krzywa zagregowanego popytu	353
13.3.1. Dlaczego krzywa zagregowanego popytu ma przebieg opadający?	354
13.3.2. Przyczyny przesunięć krzywej zagregowanego popytu	356
13.4. Krzywa zagregowanej podaży	359
13.4.1. Dlaczego krzywa zagregowanej podaży jest w długim okresie pionowa?	359
13.4.2. Przyczyny przesunięć krzywej zagregowanej podaży	361
13.4.3. Długookresowy wzrost gospodarczy i inflacja w nowym ujęciu	363
13.4.4. Dlaczego krótkookresowa krzywa zagregowanej podaży ma przebieg wznoszący?	364
13.4.5. Przyczyny przesunięć krótkookresowej krzywej zagregowanej podaży	368
13.5. Dwie przyczyny wahań koniunktury	370
13.5.1. Skutki zmiany zagregowanego popytu	371
13.5.2. Skutki zmiany zagregowanej podaży	373
13.6. Nowa ekonomia keynesowska	376
13.6.1. Charakterystyka nowej ekonomii keynesowskiej	376
13.7. Podsumowanie	377

Rozdział 14. Wpływ polityki fiskalnej i pieniężnej na zagregowany popyt 382

14.1. Jak polityka pieniężna wpływa na zagregowany popyt?	383
14.1.1. Teoria preferencji płynności	384
14.1.2. Opadający przebieg krzywej zagregowanego popytu	387
14.1.3. Zmiany podaży pieniądza	390
14.1.4. Rola stóp procentowych	392
14.2. Wpływ polityki fiskalnej na zagregowany popyt	393
14.2.1. Zmiana wysokości wydatków publicznych	393
14.2.2. Efekt wypierania	393
14.2.3. Zmiany wysokości podatków	395

14.3.	Rola państwa w stabilizowaniu gospodarki	396
14.3.1.	Argumenty za aktywną polityką stabilizacyjną	397
14.3.2.	Argumenty przeciwka aktywnej polityce stabilizacyjnej	398
14.3.3.	Automatyczne mechanizmy stabilizujące	400
14.4.	Podsumowanie	401

Rozdział 15. Wybór między inflacją a bezrobociem w krótkim okresie 407

15.1.	Krzywa Phillipsa	408
15.1.1.	Pochodzenie krzywej Phillipsa	408
15.1.2.	Zagregowany popyt i zagregowana podaż a krzywa Phillipsa	409
15.2.	Wpływ oczekiwań na położenie krzywej Phillipsa	412
15.2.1.	Długookresowa krzywa Phillipsa	412
15.2.2.	Pogodzenie teorii z danymi empirycznymi	416
15.2.3.	Krótkookresowa krzywa Phillipsa	418
15.2.4.	Wybór między inflacją a bezrobociem	420
15.3.	Długookresowa krzywa Phillipsa jako argument za niezależnością banku centralnego	423
15.4.	Wpływ wstrząsów podażowych na położenie krzywej Phillipsa	426
15.5.	Koszty tłumienia inflacji	429
15.5.1.	Współczynnik poświęcenia	429
15.5.2.	Teoria racjonalnych oczekiwań i możliwości bezbolesnego zwalczania inflacji	431
15.5.3.	Polityka antyinflacyjna Margaret Thatcher	432
15.6.	Polityka celu inflacyjnego	433
15.6.1.	Ustalanie celów polityki pieniężnej	433
15.7.	Podsumowanie	435

Rozdział 16. Polityka podażowa 440

16.1.	Przesunięcie krzywej zagregowanej podaży	440
16.2.	Instrumenty polityki podażowej	447
16.2.1.	Rynkowe instrumenty polityki podażowej	447
16.2.2.	Interwencyjne instrumenty polityki podażowej	454
16.3.	Podsumowanie	456

Część VI

Makroekonomia międzynarodowa 459

Rozdział 17. Wspólne obszary walutowe i europejska Unia Gospodarcza i Walutowa 461

17.1.	Euro	462
17.2.	Jednolity rynek europejski i euro	463

17.3.	Korzyści i koszty związane ze wspólną walutą	465
17.3.1.	Korzyści	465
17.3.2.	Koszty	467
17.4.	Teoria optymalnego obszaru walutowego	471
17.4.1.	Warunki sprzyjające ograniczeniu kosztów przyjęcia wspólnej waluty .	471
17.4.2.	Warunki sprzyjające zwiększeniu korzyści z przyjęcia wspólnej waluty	475
17.5.	Czy Europa jest optymalnym obszarem walutowym?	475
17.5.1.	Stosunki handlowe	475
17.5.2.	Elastyczność płac realnych	476
17.5.3.	Mobilność siły roboczej	477
17.5.4.	Mobilność kapitału finansowego	477
17.5.5.	Symetryczne wstrząsy popytowe	478
17.5.6.	Czy zatem Europa jest optymalnym obszarem walutowym?	481
17.6.	Polityka fiskalna a wspólne obszary walutowe	482
17.6.1.	Federalizm fiskalny	482
17.6.2.	Krajowa polityka fiskalna w unii walutowej i problem gapowicza .	483
17.6.3.	Pakt fiskalny	486
17.7.	Podsumowanie	488
Rozdział 18.	Kryzys finansowy i problem długu publicznego	493
18.1.	Bańki inwestycyjne i spekulacja	494
18.1.1.	Deregulacja rynków	494
18.1.2.	Wzrost cen na rynku mieszkaniowym	495
18.1.3.	Rynek subprime	496
18.1.4.	Pęknięcie bańki	498
18.1.5.	Na drodze do globalnej recesji	502
18.1.6.	Rola banków centralnych	503
18.1.7.	Wnioski na przyszłość?	507
18.2.	Kryzys zadłużenia publicznego	509
18.2.1.	Grecki kryzys zadłużeniowy	509
18.2.2.	Ekspansja kryzysu	511
18.3.	Wątpliwości dotyczące programów oszczędnościowych	515
18.3.1.	Deficyt strukturalny i cykliczny	516
18.3.2.	Konsolidacja fiskalna	518
18.3.3.	Zaciskanie pasa czy wzrost gospodarczy?	521
18.3.4.	Co dalej?	523
Indeks		